

Tanssin Tiedotuskeskus
Dance Info Finland

cupore

Tanssiryhmien ja -tuotantokeskusten valtionosuuslisäys 2008–2010: vaikutus talouteen ja toimintaan

Hilppa Sorjonen

Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö

Cuporen verkkojulkaisu 21/2013

Cuporen verkkojulkaisuja 21
Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö
Copyright: Kirjoittaja ja Kulttuuripoliittisen
tutkimuksen edistämissäätiö

ISBN 978-952-5573-50-3
ISSN 1796-9263

Helsinki 2013

Sisällys

1 Johdanto	5
Erillisanalyysin tavoite ja tutkimuskysymykset	5
Aineistot, analyysi ja raportointi	5
Raportin rakenne	6
2 Valtionosuuden lisäys ja sen merkitys tanssin toimijoille	7
Valtionosuuden lisäyksen toteutuminen	7
Johdon arvio valtionosuuden lisäyksen merkityksestä	9
3 Tanssiryhmien ja -tuotantokeskusten talouden muutokset	12
Tilikauden tulos	12
Tuottojen ja kulujen muutos	13
Rahoitusrakenteen muutos	18
4 Tanssiryhmien ja -tuotantokeskusten toiminnan muutokset	20
Johdon arvio toiminnan muutoksista ja lisäyksen käytöstä	20
Johdon suhtautuminen valtionosuuden lisäyksen käyttöön	24
Henkilötyövuosikehitys	24
Tuotanto- ja käyntimäärien muutos	25
Tuottavuuden ja yksikkökustannusten muutos	27
Yleisötyön muutokset	27
Kansainvälisen toiminnan muutokset	28
5 Yhteenveto ja johtopäätökset	30
Lähteet	32
Liite	33

Taulukoiden luettelo

Taulukko 1.1 Kyselyjen vastausmäärät ja vastausprosentit vastaajan organisaation ja aseman mukaan (N = 57)	6
Taulukko 2.1 Tanssin ja teatterin lakisääteinen valtionosuus 2006–2010 (1 000 euroa)	7
Taulukko 2.2 Tanssin ja teatterin valtionosuuden yhteenlaskettu lisäys ja lisäyksen keskiarvo kvintiileittäin 2008–2010 (euroa)	7
Taulukko 2.3 Kunnan rahoituksen muutos laitosryhmittäin (laitosten lukumäärä) ja nettomuutos vuodesta 2007 vuoteen 2010 (1 000 euroa)	8
Taulukko 3.1 Tilikauden tulos 2006–2010 (1 000 euroa)	13
Taulukko 3.2 Tuotot ja kulut 2006–2010 (1 000 euroa)	14
Taulukko 3.3 Pääsylipputuotot ja muut tuotot 2006–2010 (1 000 euroa)	15
Taulukko 3.4 Henkilöstökulut (1 000 euroa) ja henkilötyövuodet 2007 ja 2010	15
Taulukko 3.5 Keskipalkka 2007 ja 2010 (euroa)	16
Taulukko 3.6 Tilavuokrat 2006–2010 (1 000 euroa)	16
Taulukko 3.7 Palvelujen ostot ja muut kulut 2006–2010 (1 000 euroa)	17
Taulukko 3.8 Yksityisten laitosten poistot ja taloudellinen asema 2006–2010 (1 000 euroa)	18
Taulukko 3.9 Tanssin ja teatterin kokonaisrahoitus 2006–2010 (1 000 euroa)	19
Taulukko 3.10 Kunnan rahoitus ja avustukset 2006–2010 (1 000 euroa)	19
Taulukko 4.1 Klusterianalyysin tulos: eri klustereihin kuuluvien laitosten määrä (N = 47)	24
Taulukko 4.2 Laskennallisten ja toteutuneiden henkilötyövuosien (HTV) määrä 2007 ja 2010	24
Taulukko 4.3 Tanssi- ja teatteriesitysten määrä ja käynnit (1 000) esityksissä 2006–2010	25
Taulukko 4.4 Tanssin ja teattereiden uudet tuotannot (ensi-illat) ja kantaesitykset sekä tanssin kiertue-esitykset käyntimäärineen 2007 ja 2010	26
Taulukko 4.5 Tanssin ja teatterin tuottavuus, yksikkötyökustannus (euroa) ja käyntikohtaiset kulut 2007 ja 2010 (euroa)	27
LIITE	
VOS-järjestelmään vuonna 2010 kuuluneet tanssiryhmät ja -tuotantokeskukset	33
VOS-järjestelmään vuonna 2010 kuuluneet yksityiset ja kunnalliset teatterit	33

Kuvioiden luettelo

Kuvio 2.1 Johdon vastaukset väittämään "Valtionosuuden lisäys kohdennettiin täysimääräisenä laitoksellemme." (N=50)	8
Kuvio 2.2 Johdon arvio valtionosuuden lisäyksen merkityksestä laitoksen toimintaan. Vastausten keskiarvot	10
Kuvio 2.3 Johdon arvio valtionosuuden lisäyksen yleisestä kulttuuripoliittisesta merkityksestä. Vastausten keskiarvot	11
Kuvio 4.1 Johdon arvio laitoksen toiminnan muutoksista 2008–2010. Vastausten keskiarvot	21
Kuvio 4.2 Johdon arvio valtionosuuden lisäyksen käyttökohteista 2008–2010. Vastausten keskiarvot	23
Kuvio 4.3 Tanssi- ja teatteriesitysten määrä 2006–2010	25
Kuvio 4.4 Käynnit tanssi- ja teatteriesityksissä 2006–2010	26

1 Johdanto

Tässä raportissa eritellään Tanssin Tiedotuskeskuksen toimeksiannosta ns. vos-tutkimushankkeen raportin (Sorjonen, Ruusuvirta 2013) tuloksia vuosien 2008 – 2010 valtionosuusuudistuksen vaikutuksista tanssiryhmien ja -tuotantokeskusten toimintaan. Teatteri- ja orkesterilain (L 730/1992 vp.) perusteella valtionosuutta saavia tanssin toimijoita oli vuonna 2010 yhteensä kymmenen. Kolmen vuoden aikana teattereille jaetusta 23,2 miljoonan euron valtionosuuden lisäyksestä tanssi sai noin viisi prosenttia, 1,2 miljoonaa euroa.

Erillisanalyysin tavoite ja tutkimuskysymykset

Erillisanalyysin tavoitteena on tunnistaa ensinnäkin, miten tanssiryhmät ja -tuotantokeskukset käyttivät vuosien 2008 – 2010 valtionosuuden lisäyksen. Toisena tavoitteena on tunnistaa eroja tanssiryhmien ja -tuotantokeskusten ja teattereiden talouden ja toiminnan muutoksissa valtionosuuden lisäyksen yhteydessä. Useimmat tanssiryhmät ja -tuotantokeskukset ovat teattereihin verrattuna henkilötyövuosimäärältään pienempiä, ja voidaan olettaa, että valtionosuuden lisäys vaikutti niiden toimintaan eri tavoin kuin teattereissa. Tanssiryhmissä ja -tuotantokeskusten laskennallinen henkilötyövuosimäärä oli vuonna 2010 keskimäärin 12,8, kun vastaava keskiarvo oli yksityisissä teattereissa 44,1 ja kunnallisissa teattereissa 68,5. Kaikkien tanssin toimijoiden ylläpitäjät ovat yksityisiä yhteisöjä, kun taas valtionosuusjärjestelmän piiriin kuuluvista 47 teatterista 36 on yksityisen yhteisön ja 11 kunnan, kunnallisen liikelaitoksen tai maakuntaliiton ylläpitämää (ks. LIITE). Erillisanalyysin tutkimuskysymykset ovat:

- Miten tanssiryhmät ja -tuotantokeskukset käyttivät valtionosuuden lisäyksen
- Miten tanssiryhmien ja -tuotantokeskusten rahoitusrakenne ja erityisesti kuntarahoitus muuttuivat
- Miten tanssiryhmien ja -tuotantokeskusten toteutuneiden henkilötyövuosien ja laskennallisten henkilötyövuosien ero muuttui
- Miten tanssiryhmien ja -tuotantokeskusten yleisötyö muuttui
- Miten tanssiryhmien ja -tuotantokeskusten kansainvälinen toiminta muuttui

Aineistot, analyysi ja raportointi

Erillisanalyysissä hyödynnetään vos-tutkimushanketta varten tanssiryhmiltä ja -tuotantokeskuksilta kerättyjä aineistoja: tilinpäätöstietoja, toimintakertomuksia ja kahden lomakekyselyn vastauksia sekä näiden aineistojen analyysia (ks. tarkemmin Sorjonen, Ruusuvirta 2013, 8-9). Taulukossa 1.1 on erittely laitosten vastauksista kyselyihin, joista ensimmäinen kohdistettiin kaikille valtionosuutta saaville taide- ja kulttuurilaitoksille ja toinen niille laitoksille, jotka ensimmäisessä kyselyssä vastasivat käyttäneensä valtionosuuden lisäystä erityisesti laadun parantamiseen.

Taulukko 1.1 Kyselyjen vastausmäärät ja vastausprosentit vastaajan organisaation ja aseman mukaan (N = 57)

	1. kysely		2. kysely	
Vastaajan organisaatio	Vastauksia	Vastaus-%	Vastauksia	Vastaus-%
Tanssi: Yksityiset	10 (n=10)	100	3 (n=8)	38
Teatteri: Yksityiset	34 (n=36)	94	17 (n=21)	81
Teatteri: Kunnalliset	8 (n=11)	73	1 (n= 2)	50
YHTEENSÄ	52 (N=57)	91	21 (N=31)	68

Vastaajan asema		%		%
Johtaja	40	77	14	67
Muu (talouspäällikkö tms.)	12	23	6	29
Ei tiedossa	-	-	1	5
YHTEENSÄ	52	100	21	100

Tanssiryhmien ja -tuotantokeskusten talouden ja toiminnan muutoksia verrataan vos-tutkimushankkeen raportissa esitettyihin tuloksiin. Tanssiryhmien ja -tuotantokeskusten kansainvälisen toiminnan ja yleisötyön muutoksia selvitetään toimintakertomusten avulla. Tulokset raportoidaan taulukoiden ja kuvioiden avulla.

Raportin rakenne

Raportissa tarkastellaan aluksi valtionosuuden lisäyksen toteutumista tanssiryhmissä ja -tuotantolaitoksissa sekä yksityisissä ja kunnallisissa teattereissa. Sen jälkeen kuvataan laitosten johdon näkemyksiä lisäyksen kohdentumisesta ja merkityksestä laitoksen toiminnassa ja selvitetään, miten kunnan rahoitus tanssille ja teattereille muuttui vuodesta 2007 vuoteen 2010.

Seuraavaksi selostetaan tilinpäätöstietojen pohjalta tanssiryhmien ja -tuotantokeskusten talouden muutoksia valtionosuuden lisäyksen yhteydessä: ensin esitetään tanssin toimijoiden yhteenlasketut tuloslaskelmat vuosilta 2006 – 2010 ja sitten vertaillaan tanssin toimijoiden ja teattereiden tuottojen ja kulujen kehitystä sekä rahoitusrakenteen muutosta.

Tämän jälkeen selostetaan kahden lomakekyselyn vastausten pohjalta johdon arvioita toiminnan muutoksista, valtionosuuden lisäyksen käytöstä sekä laadun parantamisen toimenpiteistä tanssiryhmissä ja -tuotantokeskuksissa. Lisäksi raportoidaan henkilötyövuosikehitys sekä tuotantojen, käyntimäärien, tuottavuuden ja yksikkökustannusten muutokset vuosina 2008 – 2010 ja kuvataan lyhyesti yleisötyön ja kansainvälisen toiminnan muutoksia.

Lopuksi esitetään yhteenveto erillisanalyysin tuloksista vastaamalla Tanssin Tiedotuskeskuksen toimeksiannon tutkimuskysymyksiin. Tulosten pohjalta tehdään päätelmiä valtionosuuden lisäyksen vaikutuksista tanssiryhmissä ja -tuotantokeskuksissa.

2 Valtionosuuden lisäys ja sen merkitys tanssin toimijoille

Valtionosuuden lisäyksen toteutuminen

Tanssin valtionosuus kasvoi 1,2 miljoonaa euroa vuodesta 2007 vuoteen 2010 (taulukko 2.1). Suhteellisesti lisäys (85 prosenttia) oli suurempi kuin yksityisten ja kunnallisten teattereiden lisäys (76 ja 72 prosenttia). Tanssin ja teatterin 23,2 miljoonan euron kokonaislisäyksestä tanssin osuus oli 5,3 prosenttia. Tanssin osuus alan valtionosuudesta kasvoi 0,3 prosenttiyksikköä ajanjaksolla 2008 – 2010.

Taulukko 2.1 Tanssin ja teatterin lakisääteinen valtionosuus 2006–2010 (1 000 euroa)

Laitosryhmä	2006	2007	2008	2009	2010	Lisäys vuodesta 2007	Osuus 2007 %	Osuus 2010 %	Lisäys 2010/ 2007 %
Tanssi: Yksityiset (n=10)	1 397	1 460	1 943	2 312	2 699	1 239	4,7	5,0	85
Teatteri: Yksityiset (n=35/36)	20 493	20 936	26 191	31 464	36 928	15 992	68,1	68,4	76
Teatteri: Kunnalliset (n=11)	8 233	8 351	10 321	12 364	14 332	5 981	27,2	26,6	72
YHTEENSÄ (N=56/57)	30 123	30 747	38 455	46 140	53 959	23 212	100,0	100,0	75

Taulukossa 2.2 esitetään tanssin ja teattereiden sijoittuminen viiteen kvintiiliin, jotka muodostettiin jakamalla kaikki vos-laitokset niiden saaman valtionosuuden kokonaislisäyksen mukaan viiteen ryhmään, joissa kussakin oli 40 – 42 laitosta. Tanssin alalla keskimääräinen lisäys oli 123 900 euroa. Tanssin toimijoista yhdeksän sijoittui 2. ja 3. kvintiiliin, joissa keskimääräinen lisäys oli 79 000 ja 148 600 euroa. Vain yksi tanssin toimija sijoittui 4. kvintiiliin, jossa lisäyksen keskiarvo oli suurempi kuin kaikkien vos-laitosten keskimääräinen lisäys, 242 600 euroa. Yksityisiä teattereita sijoittui kaikkiin kvintiileihin, mutta kuitenkin siten, että pääosa niistä oli 4. ja 5. kvintiilissä. Kunnallisista teattereista yhdeksän oli korkeimman keskiarvon kvintiilissä ja vain kaksi sijoittua sitä alempiin kvintiileihin.

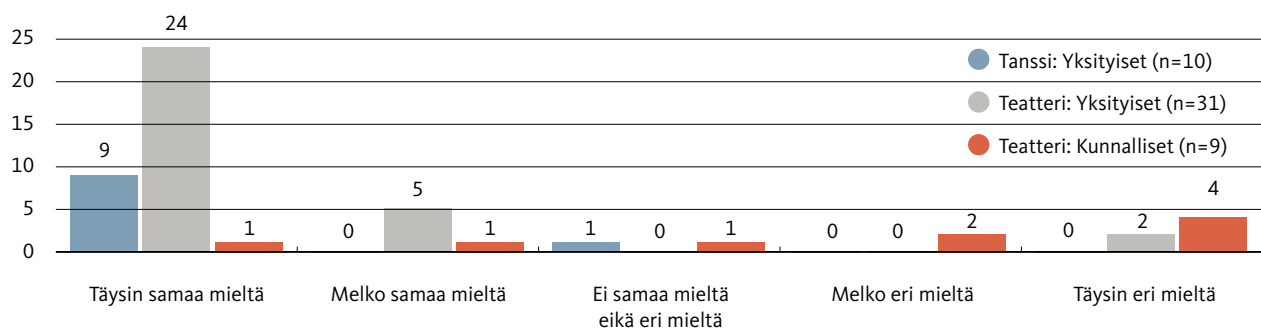
Taulukko 2.2 Tanssin ja teatterin valtionosuuden yhteenlaskettu lisäys ja lisäyksen keskiarvo kvintiileittäin 2008–2010 (euroa)

	Alaraja	Yläraja	Keskiarvo	Tanssi: Yksityiset (n=10)	Teatteri: Yksityiset (n=35/36)	Teatteri: Kunnalliset (n=11)	YHTEENSÄ
1. kvintiili (42)	6 800	48 800	34 200	-	2	-	2
2. kvintiili (41)	50 100	108 500	79 000	3	4	-	7
3. kvintiili (41)	111 900	187 900	148 600	6	7	1	14
4. kvintiili (41)	190 400	323 700	247 800	1	11	1	13
5. kvintiili (40)	337 400	2 860 500	720 100	-	12	9	21
YHTEENSÄ (N=56/57)				10	36	11	57
TANSSI: KAIKKI (n=10)	50 100	323 700	123 900				
KAIKKI VOS-LAITOKSET (N=201/205)	6 800	2 860 500	242 600				

Laitoksen valtionosuuden suuruus määräytyy toiminnan laajuutta kuvaavien laskennallisten henkilötövuosien ja henkilötövuoden yksikköhinnan perusteella (ks. Opetusministeriö 2009, 9, 13). Tanssin ja teattereiden valtionosuuden lisäyksen eroja selittää tanssin toimijoiden pienempi laskennallinen henkilötövuosimäärä (ks. tarkemmin taulukko 4.2).

Valtionosuuden lisäyksen kohdentumista koskevaan kyselytutkimuksen väittämään "Valtionosuuden lisäys kohdennettiin täysimääräisenä laitoksellemme." tanssin toimijat yhtä lukuun ottamatta vastasivat myönteisesti (ks. kuvio 2.1). Juridisesti itsenäiset yksityiset toimijat saavatkin valtionosuuden suoraan omalle tililleen. Sen sijaan muutamat yksityisten teattereiden johtajat ja useimmat kunnallisten teattereiden johtajista olivat väittämästä eri mieltä. Heidän vastauksensa näyttävät olevan yhteydessä kunnan tuen samanaikaiseen vähenemiseen.

Kuvio 2.1 Johdon vastaukset väittämään "Valtionosuuden lisäys kohdennettiin täysimääräisenä laitoksellemme." (N=50)

Kun tarkasteltiin kunnan rahoituksen kehitystä tanssille ja yksityisille teattereille, ilmeni, että vaikka joidenkin yksityisten laitosten – niistä kolme tanssin ja kuusi teatterin ryhmässä – kuntarahoitus oli supistunut, siitä huolimatta kuntien tuki oli lisääntynyt tanssille 60 000 euroa ja yksityisille teattereille 2,2 miljoonaa euroa (taulukko 2.3). Sitä vastoin kuntien rahoitus suurimmalle osalle niiden omista teattereista oli vähentynyt, ja supistus oli kaikkiaan 1,9 miljoonaa euroa.

Taulukko 2.3 Kunnan rahoituksen muutos laitosryhmittäin (laitosten lukumäärä) ja nettomuutos vuodesta 2007 vuoteen 2010 (1 000 euroa)

	Tanssi: Yksityiset (n=10)	Teatteri: Yksityiset (n=35/36)	Teatteri: Kunnalliset (n=11)	YHTEENSÄ	Osuus %
Väheni	3	6	7	16	28
Pysyi ennallaan	2	2	-	4	7
Kasvoi	5	28	4	37	65
YHTEENSÄ	10	36	11	57	100
Vähennys yhteensä	-40	-68	-2 231	-2 338	
Kasvu yhteensä	99	2 275	351	2 726	
NETTO (1 000 euroa)	59	2 208	-1 880	388	

Muutammat kunnat, jotka olivat vastanneet teatterinsa ylläpidosta ennen valtionosuudenlisäystä melko korkealla rahoitusosuudella (42 – 68 prosenttia), pienensivät sitä valtionosuuden kasvun yhteydessä, mutta kaikissa teattereissa kunnan tuen vähennys oli kuitenkin pienempi kuin valtionosuuden lisäys. Kunnallisen teatterin valtionosuus on yleiskatteellinen kunnan tuloslaskelmaan sisällytettävä tulo, josta kunta teatterin ylläpitäjänä päättää, eikä sitä ole määrätty käytettäväksi tiettyyn tarkoitukseen (Opetusministeriö 2009, 13). Korkeimman hallinto-oikeuden päätös hylätä Turun kaupunginhallituksen valitus (ks. tarkemmin Sorjonen-Ruusuvirta 2013, 16 - 17) näyttää Rautiaisen (2012, 13) mukaan kuitenkin siirtäneen ”täyskunnallisen teatteri-, orkesteri- ja museotoiminnan tosiasiallisesti erityiskatteiseksi toiminnaksi”.

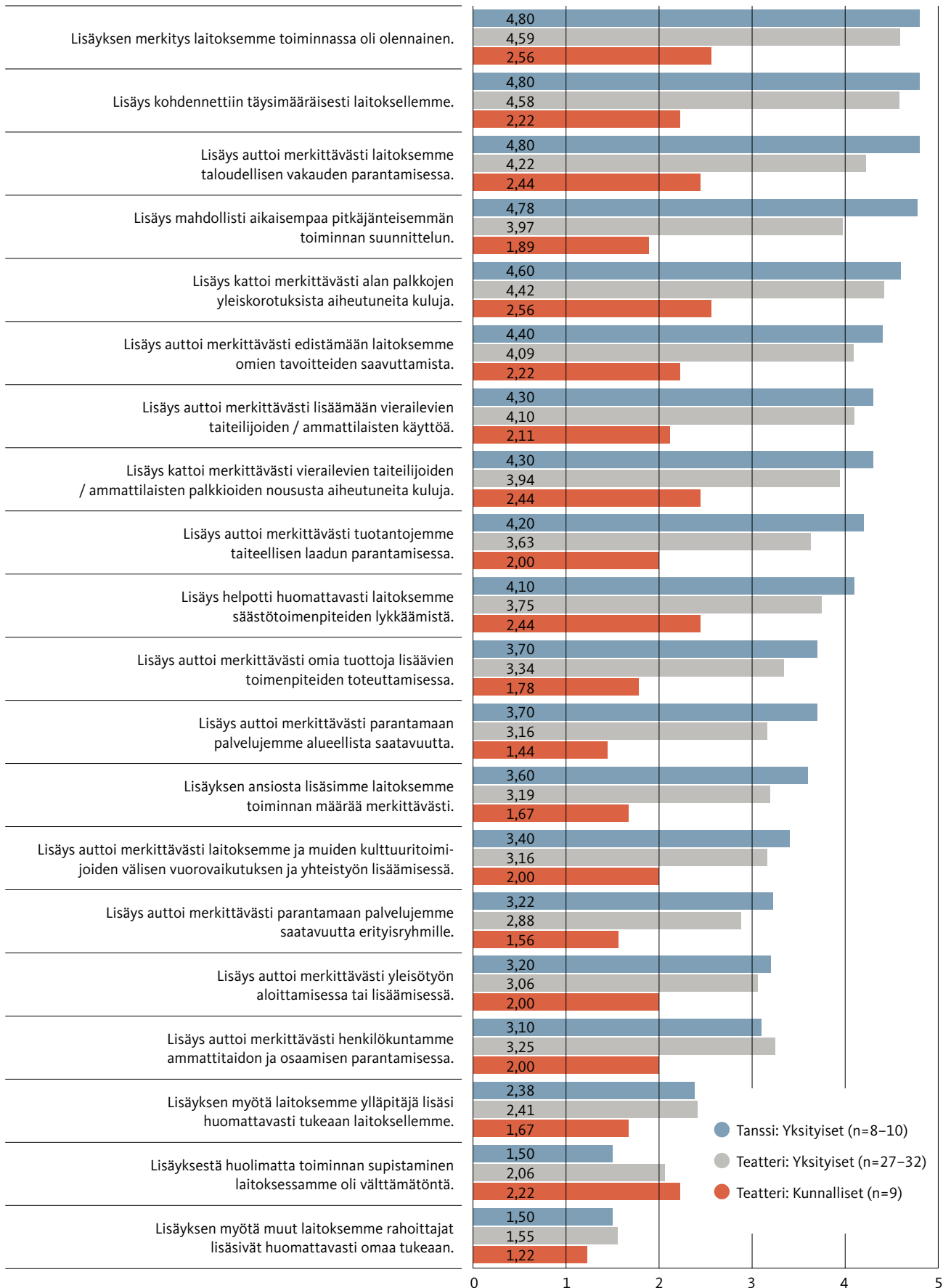
Johdon arvio valtionosuuden lisäyksen merkityksestä

Laitosten johdolle kohdistetussa lomakekyselyssä pyydettiin arvioimaan annettujen väittämien avulla sekä valtionosuuden lisäyksen merkitystä laitoksen toiminnalle että lisäyksen yleistä kulttuuripoliittista merkitystä (asteikko 1 – 5; 5 = täysin samaa mieltä). Tanssin edustajien arviot olivat lähes poikkeuksetta teattereiden johdon vastauksia myönteisemmät. Tanssin johtajat pitivät valtionosuuden lisäyksen merkitystä toiminnalleen olennaisena ja katsoivat sen parantaneen taloudellista vakautta (kuvio 2.2). Johdon mukaan lisäys mahdollisti pitkäjänteisemmän suunnittelun ja edisti omien tavoitteiden saavuttamista, kattoi merkittävästi palkkojen yleiskorotuksista aiheutuneita kuluja sekä antoi tilaisuuden lisätä vierailevien taiteilijoiden käyttöä sekä parantaa tuotantojen laatua (laadun parantamistoimenpiteistä tarkemmin alaluvussa Johdon arvio toiminnan muutoksista ja lisäyksen käytöstä).

Yksityisten teattereiden johdon vastaukset poikkesivat melko vähän tanssin edustajien vastauksista (kuvio 2.2). Erot tanssin ja kunnallisten teattereiden johdon vastausten keskiarvoissa olivat suuremmat kautta linjan, sillä teatterijohtajien tyytymättömyys valtionosuuden lisäyksen kohdentumiseen heijastui heidän vastauksissaan. Valtionosuuden lisäyksen yleiseen kulttuuripoliittiseen merkitykseen liittyvien tanssin ja teatterijohdon vastausten erot olivat huomattavasti pienemmät (kuvio 2.3).

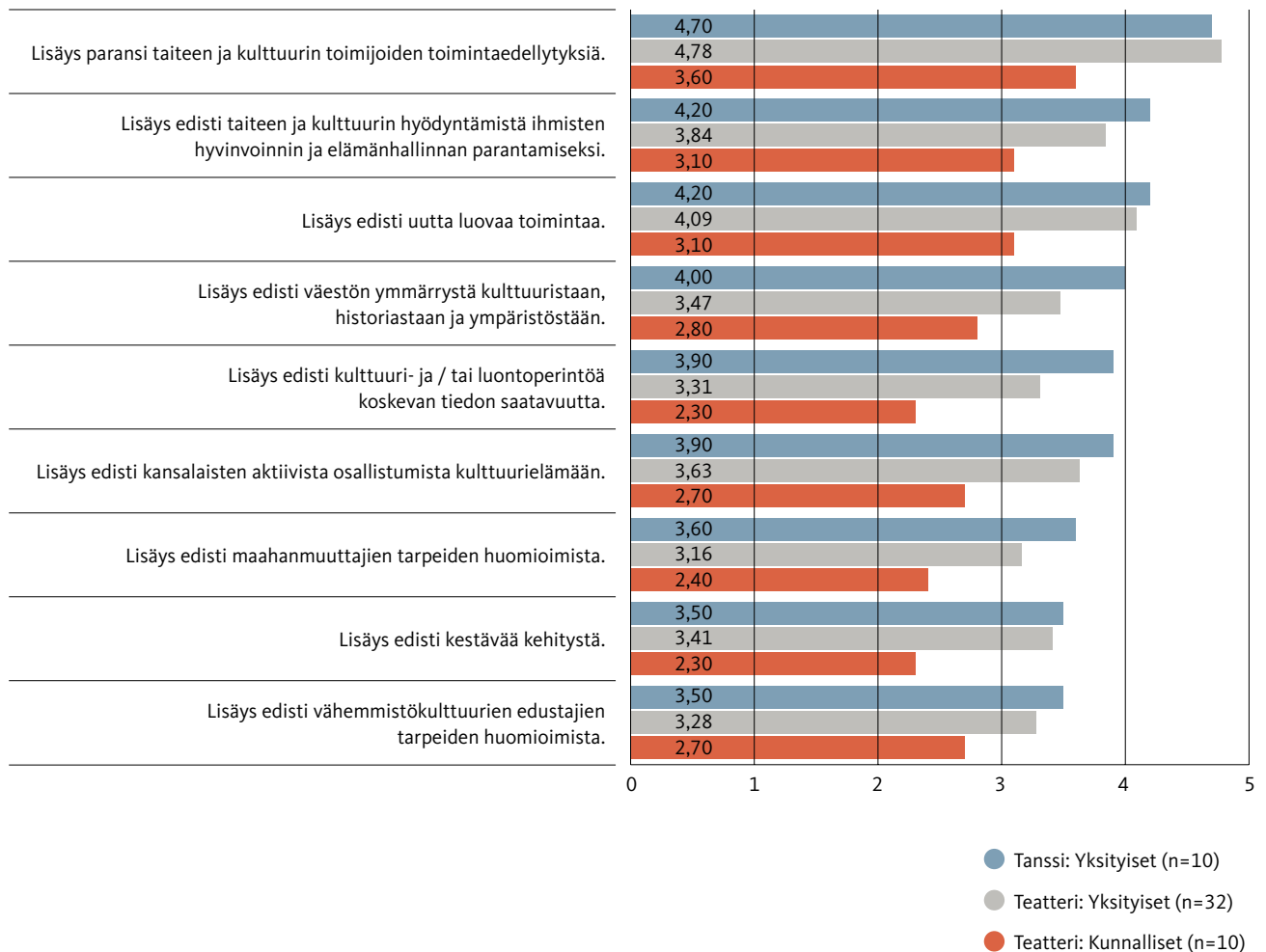
Kuvio 2.2 Johdon arvio valtionosuuden lisäyksen merkityksestä laitoksen toimintaan. Vastausten keskiarvot

(5 = täysin samaa mieltä, 4 = melko samaa mieltä, 3 = ei samaa mieltä eikä eri mieltä, 2 = melko eri mieltä, 1 = täysin eri mieltä)

Kuvio 2.3 Johdon arvio valtionosuuden lisäyksen yleisestä kulttuuripoliittisesta merkityksestä. Vastausten keskiarvot

(5 = täysin samaa mieltä, 4 = melko samaa mieltä, 3 = ei samaa mieltä eikä eri mieltä, 2 = melko eri mieltä, 1 = täysin eri mieltä)

3 Tanssiryhmien ja -tuotantokeskusten talouden muutokset

Tilikauden tulos

Taulukossa 3.1 esitetään tanssin toimijoiden yhteenlasketut tuloslaskelmat vuosilta 2006 – 2010 sekä tuloslaskelman erien suhteelliset muutokset vuodesta 2007 vuoteen 2010. Taulukossa esitetään myös yksityisten ja kunnallisten teattereiden tuloslaskelmien vastaavat muutokset. Viimeisellä rivillä oleva tilikauden tulos kertoo, mitä on jäljellä sen jälkeen, kun kaikki tuotot, avustukset ja kulut on huomioitu.

Tanssiryhmien ja -tuotantokeskusten yhteenlasketut tuotot kasvoivat viisi prosenttia vuodesta 2007 vuoteen 2010, jolloin tuotot olivat 1,96 miljoonaa euroa (taulukko 3.1). Noin kaksi kolmannesta tuotoista oli pääsylipputuottoja. Teattereissa tuottojen suhteellinen lisäys oli suurempi: yksityisissä teattereissa 15 prosenttia ja kunnallisissa teattereissa yhdeksän prosenttia. Kulut kasvoivat tarkastelukaudella 29 prosenttia ja olivat 6,9 miljoonaa euroa vuonna 2010. Kulujen suurin erä, henkilöstökulut, kasvoi 34 prosenttia. Vastaava henkilöstökulujen kasvu jäi yksityisissä teattereissa noin puoleen ja kunnallisissa teattereissa vajaaseen kolmannekseen. Tuottojen ja kulujen erotus ennen yleisavustusten ja kunnan rahoituksen huomioimista kasvoi 1,45 miljoonaa euroa vuodesta 2007, mikä tarkoittaa, että yleisavustuksilla katettava tappio suurentui.

Tanssin toimijoiden saamat yleisavustukset kasvoivat 43 prosenttia vuodesta 2007 ja olivat yhteensä 5,1 miljoonaa euroa vuonna 2010 (taulukko 3.1). Yksityisissä teattereissa vastaava kasvu oli 32 prosenttia ja kunnallisissa teattereissa 13 prosenttia. Merkittävin osa kasvusta muodostui valtionosuuden lisäyksestä, mutta myös harkinnanvaraiset valtion avustukset, kunnan rahoitus ja muut avustukset tanssin toimijoille lisääntyivät. Tilinpäätössiirtojen jälkeen vuoden 2010 tilikauden tulos oli 192 000 euroa, lähes kaksinkertainen verrattuna vuoden 2007 tulokseen.

Taulukko 3.1 Tilikauden tulos 2006–2010 (1 000 euroa)

		Tanssi: Yksityiset (n=10)						Teatteri: Yksityiset (n=35/36)	Teatteri: Kunnal- liset (n=11)
Varsinainen toiminta ja muu toiminta		2006	2007	2008	2009	2010	Muutos 2010/2007 %	Muutos 2010/2007 %	Muutos 2010/2007 %
Tuotot									
	Pääsylipputuotot	1 705	1 417	1 786	1 440	1 336	-6	17	9
	Muut tuotot	428	460	649	520	627	36	-1	11
Tuotot yhteensä		2 132	1 877	2 435	1 960	1 962	5	15	9
Kulut									
	Henkilöstökulut	3 374	3 393	4 080	4 133	4 532	34	19	10
	Palvelujen ostot	209	133	145	106	54	-59	47	28
	Sisäiset tilavuokrat	-	-	-	-	-	-	-	9
	Muut tilavuokrat	507	545	523	610	643	18	26	40
	Poistot	34	37	44	56	70	89	2	9
	Muut kulut	1 573	1 283	1 599	1 433	1 631	27	31	13
Kulut yhteensä		5 696	5 391	6 392	6 336	6 930	29	23	12
Tuotto-/kulujäämä		-3 564	-3 514	-3 957	-4 376	-4 968	.	.	.
Yleisavustukset ja kunnan rahoitus									
	Valtionosuus	1 397	1 460	1 943	2 312	2 699	85	77	72
	Harkinnanvaraiset valtion avustukset	697	736	735	778	834	13	20	-10
	Kunnan rahoitus ja avustukset	972	1 049	1 095	1 118	1 109	6	7	-7
	Muut avustukset	375	361	334	469	500	39	-16	96
Yleisavustukset ja kunnan rahoitus yhteensä		3 441	3 607	4 107	4 677	5 142	43	32	13
Tuotto-/kulujäämä		-123	92	150	301	174	.	.	.
	Tilinpäätössiirrot	19	9	23	-	19	104		
Tilikauden tulos		-104	102	173	301	192	89		

. Tieto on epälooginen esitettäväksi.

Tuottojen ja kulujen muutos

Taulukossa 3.2 on eritelty kokonaistuotot ja kokonaiskulut laitostyyppien mukaan. Vuonna 2010 tanssin tuotot, noin kaksi miljoonaa euroa, olivat noin neljä prosenttia alan kokonaistuotoista, 50 miljoonasta eurosta. Myös tanssin kokonaiskulut, lähes seitsemän miljoonaa euroa, olivat noin neljä prosenttia alan kokonaiskuluista, 167,8 miljoonasta eurosta. Jos tanssin ja teattereiden kokonaiskulut olisivat kasvaneet vuosina 2008 – 2010 yleisen hintojen nousun (ansiotasoindeksi, tuotannon hintaindeksi; ks. Tilastokeskus 2011, 432, 480) mukaan, niiden kasvu olisi ollut noin puolet (10 prosenttiyksikköä) pienempi.

Taulukko 3.2 Tuotot ja kulut 2006–2010 (1 000 euroa)

	Tuotot					Muutos 2010 /2007 %	Kulut					Muutos 2010 /2007 %
	2006	2007	2008	2009	2010		2006	2007	2008	2009	2010	
Tanssi: Yksityiset (n=10)	2 132	1 877	2 435	1 960	1 962	5	5 696	5 391	6 392	6 336	6 930	29
Teatteri: Yksityiset (n=35/36)	32 728	33 396	36 091	34 097	38 277	15	86 593	90 071	97 623	101 311	110 602	23
Teatteri: Kunnalliset (n=11)	8 219	9 109	8 173	9 707	9 910	9	44 281	44 968	44 556	48 704	50 241	12
YHTEENSÄ (N=56/57)	43 079	44 382	46 700	45 764	50 149	13	136 570	140 429	148 570	156 351	167 774	19
Henkilöstökulut ATI:n mukaan											102 770	
Muut kulut TH:n mukaan											50 967	
YHTEENSÄ											153 737	9
Ero toteutuneeseen											-14 037	
Käytetyt indeksit	31.12.2007		31.12.2010		Muutos %							
Ansiotasoindeksi (ATI)	2469		2781		13		1964=100					
Tuotannon hintaindeksi (THI)	1795		1843		3		1949=100					

Tanssiryhmissä ja -tuotantokeskuksissa pääsylipputuotot pienenevät tarkastelukaudella kuusi prosenttia (taulukko 3.3). Vähennys johtui kahden tanssiryhmän lipputulojen pienenemisestä yhteensä lähes 250 000 eurolla. Yksityisissä teattereissa pääsylipputulot kasvoivat 17 prosenttia ja kunnallisissa teattereissa yhdeksän prosenttia. Tanssin muiden tuottojen kasvu oli lähes 170 000 euroa, kun taas teattereissa muut tuotot lisääntyivät vähemmän.

Taulukko 3.3 Pääsylipputuotot ja muut tuotot 2006–2010 (1 000 euroa)

	Pääsylipputuotot					Muutos 2010 /2007 %	Muut tuotot					Muutos 2010 /2007 %
	2006	2007	2008	2009	2010		2006	2007	2008	2009	2010	
Tanssi: Yksityiset (n=10)	1 705	1 417	1 786	1 440	1 336	-6	428	460	649	520	627	36
Teatteri: Yksityiset (n=35/36)	28 444	28 672	31 378	29 789	33 595	17	4 284	4 723	4 713	4 307	4 681	-1
Teatteri: Kunnalliset (n=11)	7 273	8 060	7 299	8 521	8 745	9	946	1 050	875	1 186	1 164	11
YHTEENSÄ (N=56/57)	37 422	38 149	40 463	39 751	43 677	14	5 657	6 233	6 237	6 013	6 472	4
Pääsylipputuotot KHI:n mukaan					40 057	5						
Käytetyt indeksit	31.12.2007	31.12.2010		Muutos %								
Kuluttajahinta-indeksi (KHI)		104,1		109,7		5		2005=100				

Henkilöstökulujen kasvu vuodesta 2007 vuoteen 2010 oli 1,1 miljoonaa euroa (34 prosenttia) tanssiryhmissä ja -tuotantokeskuksissa, joissa päätoimisten työntekijöiden henkilötyövuodet lisääntyivät 74:stä 84:ään (taulukko 3.4). Koska kaikkien työntekijöiden henkilötyövuodet lisääntyivät suunnilleen saman verran, 141:stä 152:een, voidaan päätellä, että uutta henkilökuntaa palkattiin päätoimisiin tehtäviin. Osa henkilöstökulujen kasvusta johtui palkankorotuksista. Kahden tanssiryhmän toimintakertomuksessa mainittiin, että palkkoja oli mahdollista korottaa vastaamaan tanssialan työehtosopimuksen suosituksia, ja myös lomakekyselyn vastauksista ilmeni, että valtionosuuden lisäystä käytettiin palkankorotuksiin.

Taulukko 3.4 Henkilöstökulut (1 000 euroa) ja henkilötyövuodet 2007 ja 2010

	Henkilöstökulut		Muutos 2010 /2007 %	Henkilötyövuodet* Päätoimiset		Muutos 2010 /2007 %	Henkilötyövuodet* Kaikki		Muutos 2010 /2007 %
	2007	2010		2007	2010		2007	2010	
Tanssi: Yksityiset (n=10)	3 393	4 532	34	74	84	13	141	152	8
Teatteri: Yksityiset (n=35/36)	58 697	69 733	19	1 187	1 200	1	1 739	1 880	8
Teatteri: Kunnalliset (n=11)	28 857	31 636	10	605	619	2	822	831	1
YHTEENSÄ (N=56/57)	90 947	105 901	16	1 866	1 903	2	2 701	2 863	6
Henkilöstökulut ATI:n mukaan		102 770	13						
Ero toteutuneeseen		3 132							
Käytetty indeksi	31.12.2007	31.12.2010		Muutos %					
Ansiotasoindeksi (ATI) 1964=100		2469		2781		13			

* Lähde: Opetushallitus 2007 ja 2010

Teattereissa henkilöstökulut kasvoivat suhteellisesti vähemmän kuin tanssiryhmissä ja -tuotantokeskuksissa (taulukko 3.4). Koko henkilökunnan henkilötyövuodet lisääntyivät yksityisissä teattereissa 141:llä ja kunnallisissa teattereissa 9:llä. Tanssin ja teattereiden yhteenlasketut henkilöstökulut kasvoivat kolme prosenttiyksikköä ansiotasoindeksiä (ks. Tilastokeskus 2011, 432) nopeammin.

Tanssin alan keskipalkka oli vuonna 2010 teatterialan alhaisin, 29 740 euroa, huolimatta 23 prosentin noususta vuoteen 2007 verrattuna (taulukko 3.5). Keskipalkka oli korkein kunnallisissa teattereissa, 38 051 euroa, vaikka niissä keskipalkka nousi keskimääräistä vähemmän, kahdeksan prosenttia. Taulukon keskipalkat on laskettu jakamalla laitosten yhteenlasketut koko vuoden henkilöstökulut laitosten koko henkilöstön henkilötyövuosimäärällä. Huomattakoon, että Teatteritilaston palkkatilastoissa on vos-teattereiden lisäksi mukana Suomen Kansallisteatteri ja keskipalkkojen pohjana on säännöllisen työajan kuukausiansio palvelu- ym. lisineen ilman ylitöitä kunkin vuoden marraskuussa (ks. esim. Teatteritilastot 2010, 55).

Taulukko 3.5 Keskipalkka 2007 ja 2010 (euroa)

	Keskipalkka		Muutos %
	2007	2010	
Tanssi: Yksityiset (n=10)	24 133	29 740	23
Teatteri: Yksityiset (n=35/36)	33 749	37 100	10
Teatteri: Kunnalliset (n=11)	35 123	38 051	8
YHTEENSÄ (N=56/57)	33 667	36 984	10
KAIKKI VOS-LAITOKSET N=201/205)	34 150	36 720	8
Käytetty indeksi	31.12.2007	31.12.2010	Muutos %
Ansiotasoindeksi (ATI) 1964=100	2469	2781	13

Tanssiryhmien ja -tuotantokeskusten käytössä olevien tilojen vuokratulot olivat vuonna 2010 noin 100 000 euroa (18 prosenttia) suuremmat kuin vuonna 2007 (taulukko 3.6). Kasvu näyttää aiheutuneen vuokrien noususta, sillä toimintakertomuksista ei ole mainintaa tilojen merkittävästä lisääntymisestä tai suuremmista remonteista. Tanssin vuokratulot nousivat 13 prosenttiyksikköä nopeammin kuin elinkustannusindeksi (ks. Tilastokeskus 2011, 471).

Taulukko 3.6 Tilavuokrat 2006–2010 (1 000 euroa)

	Sisäiset tilavuokrat		Muutos 2010 /2007	Muut tilavuokrat		Muutos 2010 /2007	Tilavuokrat yhteensä		Muutos 2010 /2007
	2007	2010	%	2007	2010	%	2007	2010	%
Tanssi: Yksityiset (n=10)	-	-	-	545	643	18	545	643	18
Teatteri: Yksityiset (n=35/36)	-	-	-	9 168	11 550	26	9 168	11 550	26
Teatteri: Kunnalliset (n=11)	7 656	8 317	9	179	251	40	7 835	8 568	9
YHTEENSÄ (N=56/57)	7 656	8 317	9	9 892	12 444	26	17 548	20 761	18
Vuokratulut EKI:n mukaan		8 039	5		10 387	5			
Ero toteutuneeseen		278			2 057				
Käytetty indeksi	31.12.2007		31.12.2010	Muutos %					
Elinkustannusindeksi (EKI) 1951=100		1662		1751		5			

Tanssiryhmissä ja -tuotantokeskuksissa palvelujen ostokulut pienenevät vuonna 2010 alle puoleen vuoden 2007 palvelujen ostokuluista (taulukko 3.7). Koska kuitenkin vain kahden tanssiryhmän tilinpäätöstiedoissa eriteltiin palvelujen ostokulut ja muiden tuloslaskelmissa ne sisältyivät Muut menot -kuluerään, muutoksen perusteella ei voi tehdä päätelmiä palvelujen ostokulujen kehityksestä tanssin alalla. Muut kulut kasvoivat 27 prosenttia, jokseenkin samaan tahtiin kaikkien teattereiden keskimääräisen kasvun mukaisesti.

Taulukko 3.7 Palvelujen ostot ja muut kulut 2006–2010 (1 000 euroa)

	Palvelujen ostot					Muutos 2010 /2007 %	Muut kulut					Muutos 2010 /2007 %
	2006	2007	2008	2009	2010		2006	2007	2008	2009	2010	
Tanssi: Yksityiset (n=10)	209	133	145	106	54	-59	1 573	1 283	1 599	1 433	1 631	27
Teatteri: Yksityiset (n=35/36)	2 652	3 085	3 950	3 619	4 541	47	16 872	18 139	19 876	20 795	23 775	31
Teatteri: Kunnalliset (n=11)	4 185	4 624	4 648	5 542	5 921	28	3 558	3 247	3 038	3 538	3 677	13
YHTEENSÄ (N=56/57)	7 046	7 842	8 744	9 267	10 515	34	22 003	22 669	24 513	25 766	29 082	28
THI:n mukaan					8 077	3					23 349	3
Ero toteutuneeseen					2 439						5 733	
Käytetty indeksi	31.12.2007		31.12.2010		Muutos %							
Tuotannon hintaindeksi (THI)	1795		1843		3		1949=100					

Taulukosta 3.8 ilmenee, että yksityiset tanssin toimijat pystyivät vuonna 2010 tekemään suurempia poistoja eli kirjaamaan kuluksi aineettoman ja aineellisen omaisuuden hankintamenosta suhteellisesti suuremman osan, 27 prosenttia, kuin yksityiset teatterit, joissa kuluksi kirjattiin vain neljä prosenttia ko. omaisuuden hankintamenosta. Tanssin toimijoilla oli vähemmän poistokelpoista omaisuutta ja sen vuoksi poistot olivat suhteellisesti suurempia kuin teattereissa, jotka omistavat enemmän ja pitkävaikutteisempaa omaisuutta.

Taulukko 3.8: Yksityisten laitosten poistot ja taloudellinen asema 2006–2010 (1 000 euroa)

	Tanssi: Yksityiset (n=10)					Muutos 2010 /2007 %	Teatteri: Yksityiset (n=35/36)					Muutos 2010 /2007 %
	2006	2007	2008	2009	2010		2006	2007	2008	2009	2010	
Aineettomat hyödykkeet	1	-	8	7	5	.	563	580	440	407	3 152	443
Aineelliset hyödykkeet	127	135	157	210	256	90	2 458	2 486	2 493	2 776	2 640	6
Sijoitukset	5	4	4	4	3	-19	4 153	3 942	6 635	5 214	6 874	74
Omakatteisten rahastojen varat	-	-	-	-	-	-	9 255	10 345	7 932	9 866	10 187	-2
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	132	140	170	221	265	89	16 429	17 353	17 499	18 262	22 852	32
Poistot	34	37	44	56	70	89	1 620	982	896	969	1 003	2
Poistot/Pysyvät vastaavat %	25	26	26	25	27	0,1	10	6	5	5	4	-22
Rahat ja pankkisaamiset	166	336	430	675	888	165	11 439	10 963	12 273	14 700	16 624	52
Oma pääoma	-80	12	162	464	638	5041	19 257	20 042	17 952	22 119	24 629	23
Taseen loppusumma	488	637	768	1 109	1 360	113	36 085	35 800	37 175	43 866	47 965	34
Kulut /kuukausi	475	449	533	528	578	29	7 216	7 506	8 135	8 443	9 217	23
Rahat ja pankkisaamiset/ Kuukausikulut	0,3	0,7	0,8	1,3	1,5	106	1,6	1,5	1,5	1,7	1,8	23

. Tieto on epälooginen esitettäväksi.

Tanssin toimijoiden taloudellinen asema parani tarkastelukaudella, sillä vuoden 2010 lopussa rahat ja pankkisaamiset riittivät kattamaan 1,5 kuukauden kulut, kun vuonna 2007 ne olivat riittäneet 0,7 kuukauden kuluihin (taulukko 3.8). Myös yksityisten teattereiden vastaava tunnusluku parani.

Rahoitusrakenteen muutos

Tanssiryhmien ja -toimintakeskusten kokonaisrahoitus kasvoi valtionosuuden lisäyksen yhteydessä 1,6 miljoonaa euroa (30 prosenttia) ja oli vuonna 2010 yhteensä 7,1 miljoonaa euroa (taulukko 3.9). Kokonaisrahoituksesta puolet muodostui valtionosuuksista ja harkinnanvaraisista valtion avustuksista. Valtion rahoitusosuus kasvoi 1,3 miljoonaa euroa (61 prosenttia) vuodesta 2007. Omat tuotot kattoivat rahoituksesta 1,96 miljoonaa euroa, mutta niiden suhteellinen osuus pieneni 34 prosentista 28 prosenttiin. Kuntien avustukset lisääntyivät 1,1 miljoonaan euroon (kuusi prosenttia) ja kuntien osuus kokonaisrahoituksesta oli 16 prosenttia (vähennys kolme prosenttiyksikköä). Muiden avustusten osuus rahoituksesta, seitsemän prosenttia, pysyi ennallaan.

Taulukko 3.9 Tanssin ja teatterin kokonaisrahoitus 2006–2010 (1 000 euroa)

	Tanssi: Yksityiset (n=10)								Teatteri: Yksityiset (n=35/36)			Teatteri: Kunnalliset (n=11)		
	2006	2007	2008	2009	2010	Osuus 2007 %	Osuus 2010 %	Muutos 2010 /2007 %	Osuus 2007 %	Osuus 2010 %	Muutos 2010 /2007 %	Osuus 2007 %	Osuus 2010 %	Muutos 2010 /2007 %
Pääsylippu- ja muut tuotot	2 132	1 877	2 435	1 960	1 962	34	28	5	37	34	15	20	20	9
Valtionosuus ja harkinnanvaraiset valtion avustukset	2 094	2 196	2 678	3 090	3 533	40	50	61	25	34	71	22	32	65
Kuntien rahoitus ja avustukset	972	1 049	1 095	1 118	1 109	19	16	6	36	30	7	58	48	-7
Muut avustukset	375	361	334	469	500	7	7	39	2	1	-16	0,3	0,5	96
YHTEENSÄ	5 573	5 483	6 541	6 637	7 105	100	100	30	100	100	25	100	100	12

Teattereiden kokonaisrahoituksesta vuonna 2010 valtion osuus oli noin kolmannes: yksityisissä teattereissa 34 prosenttia ja kunnallisissa teattereissa 32 prosenttia (taulukko 3.9). Kuntarahoituksen osuus supistui tarkastelukaudella vajaaseen kolmannekseen yksityisissä teattereissa ja vajaaseen puoleen kunnallisissa teattereissa. Omien tuottojen osuus pieneni kolme prosenttiyksikköä yksityisissä teattereissa ja pysyi ennallaan (20 prosenttia) kunnallisissa teattereissa. Teattereissa muiden avustusten osuus oli selvästi pienempi kuin tanssiryhmissä ja -tuotantokeskuksissa. Alla olevasta taulukossa 3.10 nähdään, että vuosina 2008 – 2010 kuntien noin 60 miljoonan euron vuosittaisesta kokonaisrahoituksesta tanssin osuus oli vain noin yksi miljoona euroa.

Taulukko 3.10 Kunnan rahoitus ja avustukset 2006–2010 (1 000 euroa)

	2006	2007	2008	2009	2010	Muutos 2010/2007	Muutos 2010 /2007 %
Tanssi: Yksityiset (n=10)	972	1 049	1 095	1 118	1 109	60	6
Teatteri: Yksityiset (n=35/36)	31 773	32 001	32 695	34 119	34 208	2 207	7
Teatteri: Kunnalliset (n=11)	26 321	26 018	24 705	25 355	24 139	-1 880	-7
YHTEENSÄ (N=56/57)	59 067	59 068	58 494	60 592	59 456	387	1

4 Tanssiryhmien ja -tuotantokeskusten toiminnan muutokset

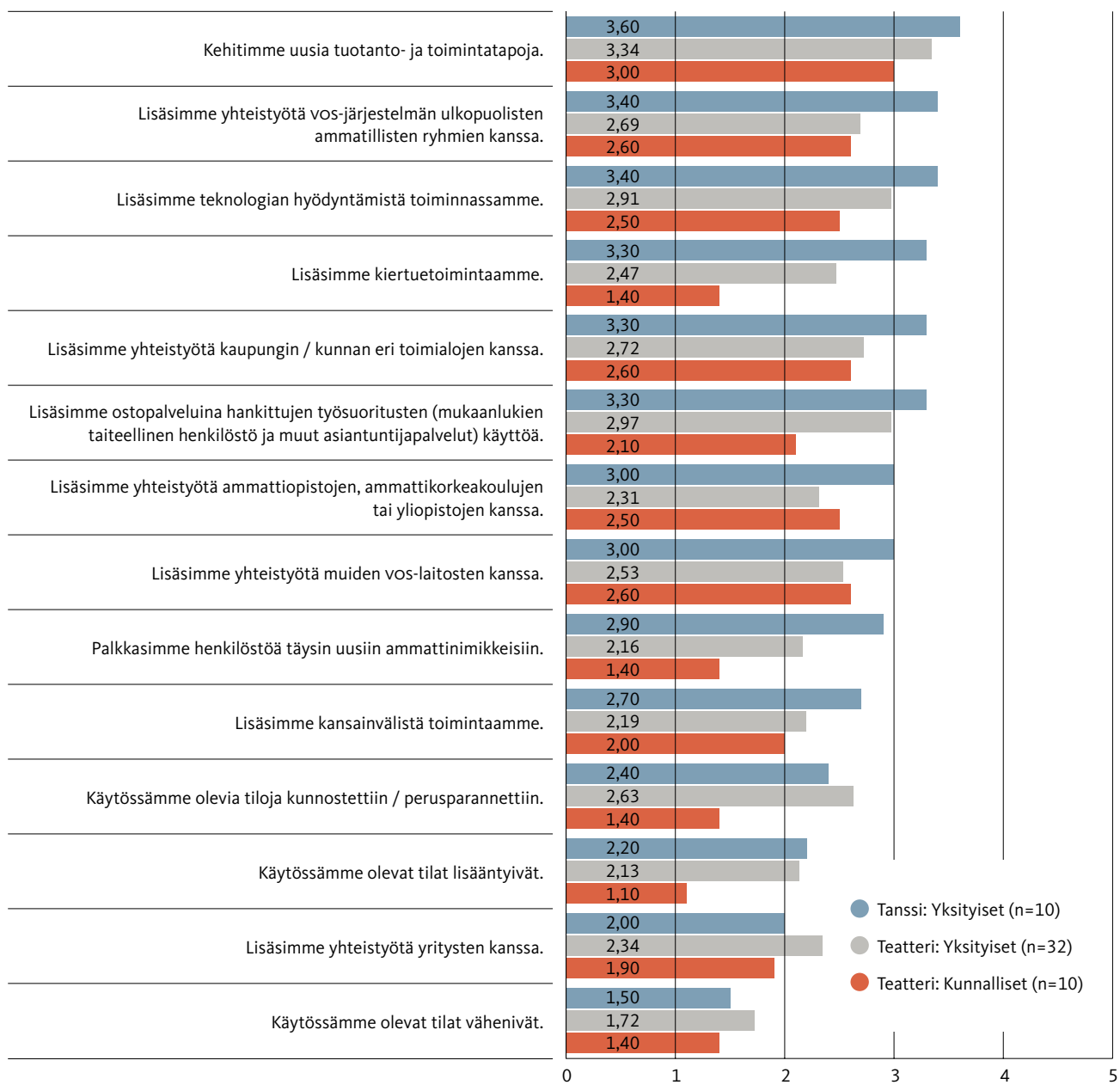
Johdon arvio toiminnan muutoksista ja lisäyksen käytöstä

Uusien tuotanto- ja toimintatapojen kehittäminen sai tanssin edustajien arvioissa korkeimman keskiarvon (3,60) toiminnan muutoksiin liittyvistä lomakekyselyn vastausvaihtoehdoista (kuvio 4.1). Vastausten mukaan vuosina 2008 – 2010 tanssin alalla lisättiin myös yhteistyötä vos-järjestelmän ulkopuolisten ryhmien kanssa, lisättiin kiertuetoimintaa ja yhteistyötä kaupungin/kunnan kanssa, hyödynnettiin teknologiaa ja hankittiin työsuorituksia ostopalveluina aikaisempaa enemmän (viimeksi mainittu muutos ei näkynyt tilinpäätösaineistossa). Muutokset olivat samantyyppisiä sekä yksityisissä että kunnallisissa teattereissa. Kunnalliset teatterit eivät kuitenkaan lisänneet kiertuetoimintaa.

Kahdeksalle tanssin johdon edustajalle, jotka vastasivat ensimmäisessä laitosten johdolle kohdistetussa lomakekyselyssä ryhmänsä käyttäneen erittäin paljon tai melko paljon valtionosuuden lisäystä laadun parantamiseen, lähetettiin myös toinen lomakekysely. Siinä vastaajia pyydettiin kertomaan, miten tuotantojen ja esillepanon laatua oli parannettu. Kolme tanssin johdon edustajaa vastasi kyselyyn. Avoimissa vastauksissa kerrottiin joitakin esimerkkejä uusien tuotanto- ja toimintatapojen kehittämistyöstä. Teosten tuotantoihin oli kehitetty mm. vierailevien ammattilaisten ryhmä, jossa mukana olivat dramaturgi, valo- ja äänisuunnittelija, lavastaja ja pukusuunnittelija. Teoksiin oli voitu kiinnittää myös sirkus- ja näyttämöalan ammattilaisia ja musiikin säveltäjiä. Tanssiteoksessa, johon aina kuuluu musiikki, vastaajan mukaan ”[k]iinnittämällä teokseen *muusikko on voitu tehdä teoksen näköinen musiikki*”. Tanssia ja taikuutta yhdistävää, eri taidelajien osaamista edellyttävää uudenlaista lastenesitystä ryhdyttiin suunnittelemaan yhteistyössä vapaan kentän ryhmän kanssa. Asiakassuhdemarkkinoinnin keinot otettiin käyttöön eräässä ryhmässä vuonna 2008. Uuden asiakasrekisteriluokituksen avulla pystyttiin tehostamaan markkinointiviestinnän kohdistamista ja etsimään uusia asiakasryhmiä laajalta alueelta oman kotikunnan ulkopuolelta. Eräs vastaaja totesi yhteistuotantojen ja uusien tuotantokonseptien kokeilujen lisääntyneen vuosina 2008 – 2010, mutta hän oli epävarma siitä, johtuiko muutos valtionosuuden lisäyksestä.

Kuvio 4.1 Johdon arvio laitoksen toiminnan muutoksista 2008–2010. Vastausten keskiarvot

(5 = erittäin paljon; 1 = erittäin vähän)

Tuotantojen taiteellisen laadun /sisältöjen parantaminen sai johdon vastauksissa korkeimman keskiarvon (4,30), kun kysyttiin arviota valtionosuuden lisäyksen käyttökohteista (kuvio 4.2). Lisäystä käytettiin myös palkankorotuksiin ja lisähenkilöstön palkkaamiseen sekä tuotantojen määrän lisäämiseen. Kunnallisten teattereiden johdon vastaukset poikkesivat tanssin ja yksityisten teattereiden johdon vastauksista, ja kunnallisissa teattereissa tärkein kohde oli palkankorotukset. Eräs tanssin johdon edustajista kommentoi toisen kyselyn avoimessa vastauksessaan lisäyksen käyttöä henkilöstömenoihin seuraavasti:

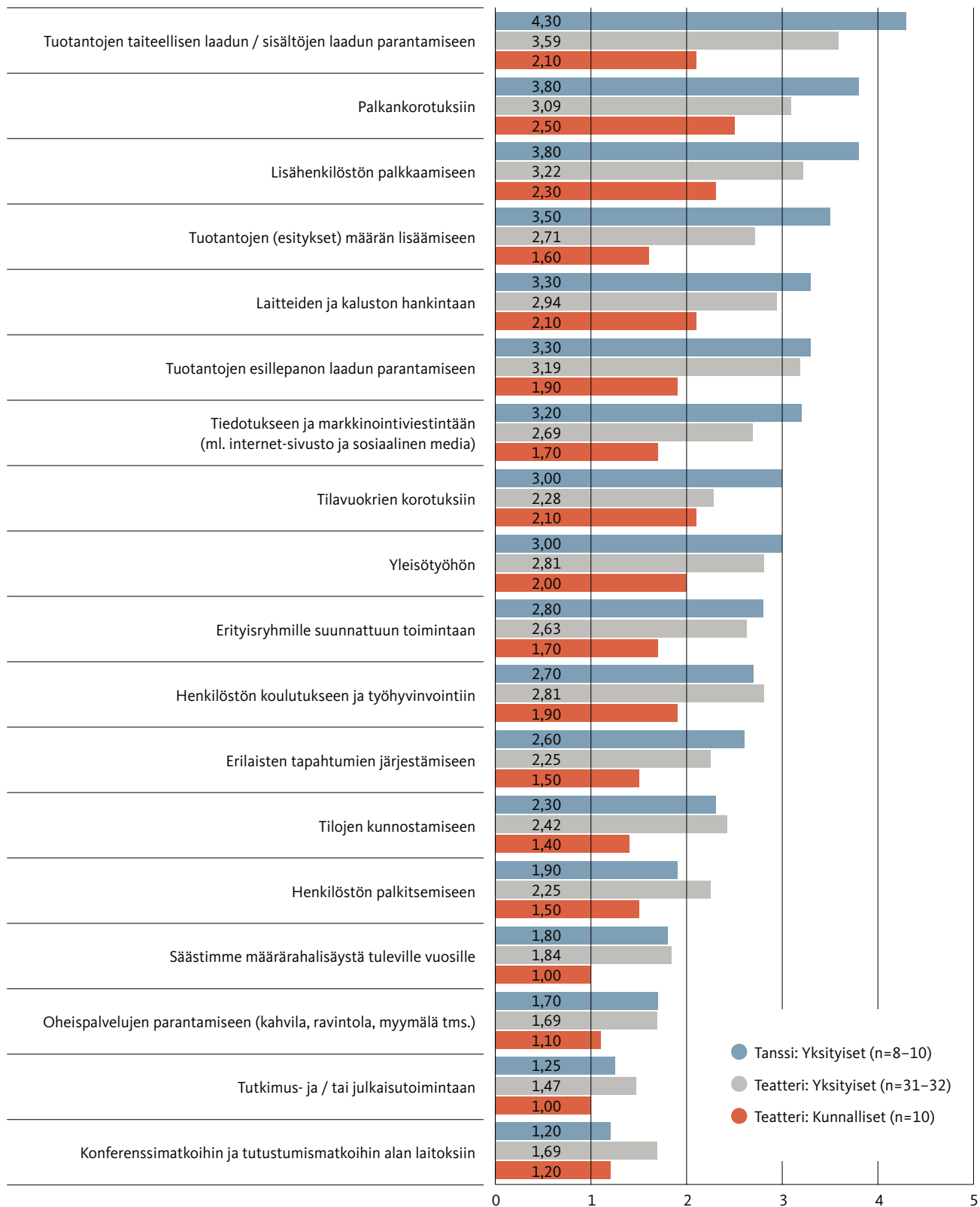
- *Valtion avustusten lisäys antoi teatterille katteen työehtosopimusten lakisääteisiin nousuihin. Tänä aikana mm. tanssijoiden TES uusittiin ja se merkitsi [ryhmälle], että palkkiot ja kuukausipalkkapohjainen määräaikainen sopimus nousivat yli 30 prosenttia. Ilman vos-nousuja teatteri ei olisi selvinnyt näin suurista tes-korotuksista. Siksi suuri osa valtionosuuden lisäyksestä meni tes-korotuksiin ja suuntautui tanssijoiden palkkoihin.*

Tuotantojen laatu parani toiseen kyselyyn vastanneiden näkemyksen mukaan erityisesti valtionosuuden lisäyksen mahdollistamien henkilöstölisäysten, palkankorotusten ja infrastruktuurihankintojen ansiosta. Palkankorotukset sitoutuivat vakituista työntekijöitä ryhmään. Ohjaaja ja koreografi samoin kuin esiintyjätkin pystyivät harjoitusperiodin aikana keskittymään oman erikoisalansa taiteelliseen työskentelyyn, kun heillä aiemmin oli ollut samanaikaisesti muita suunnittelu- ja tuotantotehtäviä. Puvustuksen ja lavastuksen suunnitteluun oli mahdollista palkata näiden alojen ammattilaiset, harjoitus- ja lämmitysaikoja voitiin pidentää ja esillepanoa parantaa uuden kaluston avulla. Seuraavat lainaukset vastauksista kuvaavat sitä, miten resurssilisäyksen nähtiin vaikuttaneen laatuun.

- *Pääosin valtionosuuksien lisäykset kohdennettiin taiteellisen henkilökunnan palkkaamiseen ja sitä myötä suurimuotoisempien ja samalla laadukkaampien produktioiden tuottamiseen.*
- *Koska vakituisten työntekijöiden palkkoja on pystytty nostamaan, niin työntekijät pysyvät pidempään ensemblissä ja näin ryhmä hitaantuu paremmin yhteen. ... Vakituisten työntekijöiden lisäksi olemme voineet palkata huomattavasti freelance-taiteilijoita.*
- *[Ryhmä] teki mm. kotimaisen lastenkirjallisuuden pohjalta tanssiteatteriteoksen, jonka sovituksen ja dramaturgiaan sijoitettiin.*
- *Tuotantojen esillepano on [ryhmässä] erityisen merkittävää, koska lapsiyleisölle tanssiteoksia tekevänä teatterina lavasteiden, valojen ja puvustuksen sadunomaisuus ja uskottavuus on tärkeää. ... Lavasteiden täytyy olla lumoavat ja visuaalisesti korkeatasoiset, jolloin lapsi unohtaa arkuutensa ja lähtee esitykseen mukaan. [Ryhmä] käyttää ammattialan skenografeja ja valosuunnittelijoita. [Ryhmä] haluaa yllättää yleisön joka kerta ja siksi uuden teoksen visuaalisuuteen panostetaan. [Ryhmä] on uusinut valo- ja äänikalustoaan. Tämä on tärkeää, koska [ryhmä] kiertää maakunnissa. Kouluilla ja muissa esitystiloissa pystytyksen tulee sujua nopeasti. Tyhjä koulusali pitää muuttaa lyhyessä ajassa uskottavaksi teatteritilaksi. Teatteri on hankkinut tehokkaampia valoratkaisuja ja mm. rakentanut erityisen sirkusteltan, johon saadaan valokalustokin ripustetuksi.*

Kuvio 4.2 Johdon arvio valtionosuuden lisäyksen käyttökohteista 2008–2010. Vastausten keskiarvot

(5 = erittäin paljon; 1 = erittäin vähän)

Johdon suhtautuminen valtionosuuden lisäyksen käyttöön

Kaikkien vos-laitosten johdon vastauksia väittämiin, joiden avulla selvitettiin valtionosuuden lisäyksen käyttökohteita, tutkittiin myös faktori- ja klusterianalyysin menetelmällä (ks. tarkemmin Sorjonen, Ruusuvirta, 2013, 41 - 44). Analyysissä tunnistettiin neljä erilaista suhtautumistapaa lisäyksen käyttöön. Tanssin edustajista neljä osoittautui laadunparantajiksi, kolme henkilöstökeskeisiksi ja yksi valtionosuusuudistukseen tyytymättömäksi (taulukko 4.1). Pääosa yksityisten teattereiden johdosta sijoittui laadunparantajien ja henkilöstökeskeisten klustereihin, kun taas kunnallisten teattereiden johdosta useimmat olivat valtionosuusuudistukseen tyytymättömien klusterissa. Tulos on samansuuntainen valtionosuuden lisäyksen kohdentumista koskeneeseen väittämään annettujen vastausten kanssa.

Taulukko 4.1 Klusterianalyysin tulos: eri klustereihin kuuluvien laitosten määrä (N = 47)

Klusteri	Tanssi	Teatteri		Yhteensä	Osuus %	Kaikki vos-laitokset (n=156)	Osuus %
	Yksityiset	Yksityiset	Kunnalliset				
Tutkijat ja kartuttajat	-	3	-	3	6	51	33
Valtionosuusuudistukseen tyytymättömät	1	5	6	12	26	49	31
Laadunparantajat	4	11	2	17	36	36	23
Henkilöstökeskeiset	3	10	2	15	32	20	13
YHTEENSÄ	8	29	10	47	100	156	100
Ei vastausta	2	7	1	57		24	

Henkilötyövuosikehitys

Tanssin ja teatterin laskennallisten henkilötyövuosien (HTV) kokonaismäärä, 2469 (Opetushallitus 2007 ja 2010), pysyi ennallaan vuosina 2008 – 2010, mutta eri laitosryhmien laskennalliset henkilötyövuosimäärät muuttuivat hiukan. Tanssin määrä kasvoi kolmella ja yksityisten teattereiden määrä yhdeksällä henkilötyövuodella (taulukko 4.2). Samanaikaisesti kunnallisissa teattereissa määrä supistui 12 henkilötyövuodella. Vuonna 2010 tanssin toimijoilla oli keskimäärin 12,8 laskennallista henkilötyövuotta (pienin määrä 6,7 ja suurin määrä 25,1), yksityisillä teattereilla 44,1 laskennallista henkilötyövuotta (pienin määrä 6,2 ja suurin määrä 376,6) sekä kunnallisilla teattereilla 68,5 laskennallista henkilötyövuotta (pienin määrä 32 ja suurin määrä 129,6). Toteutuneiden henkilötyövuosien määrä kasvoi yhteensä 161:llä. Lisäys oli suurin (141) yksityisissä teattereissa. Vaje laskennallisiin henkilötyövuosiin verrattuna kasvoi 233:sta 394:ään. Tanssiryhmien ja -tuotantokeskuksen vaje kasvoi 16:sta 24:ään.

Taulukko 4.2 Laskennallisten ja toteutuneiden henkilötyövuosien (HTV) määrä 2007 ja 2010

	Lask. HTV-määrä 2007	Lask. HTV-määrä 2010	Lask. HTV-määrän muutos	Lask. HTV-määrä keskimäärin 2010	Tot. HTV-määrä 2007	Tot. HTV-määrä 2010	Tot. HTV-määrän muutos	Tot. ja lask. HTV-määrän ero 2010
Tanssi: Yksityiset (n=10)	125	128	3	12,8	141	152	11	24
Teatteri: Yksityiset (n=35/36)	1 579	1 588	9	44,1	1 739	1 880	141	292
Teatteri: Kunnalliset (n=11)	765	753	-12	68,5	822	831	9	78
YHTEENSÄ (N=56/57)	2 469	2 469	0	43,3	2 702	2 863	161	394

Lähde: Opetushallitus 2007 ja 2010

Tuotanto- ja käyntimäärien muutos

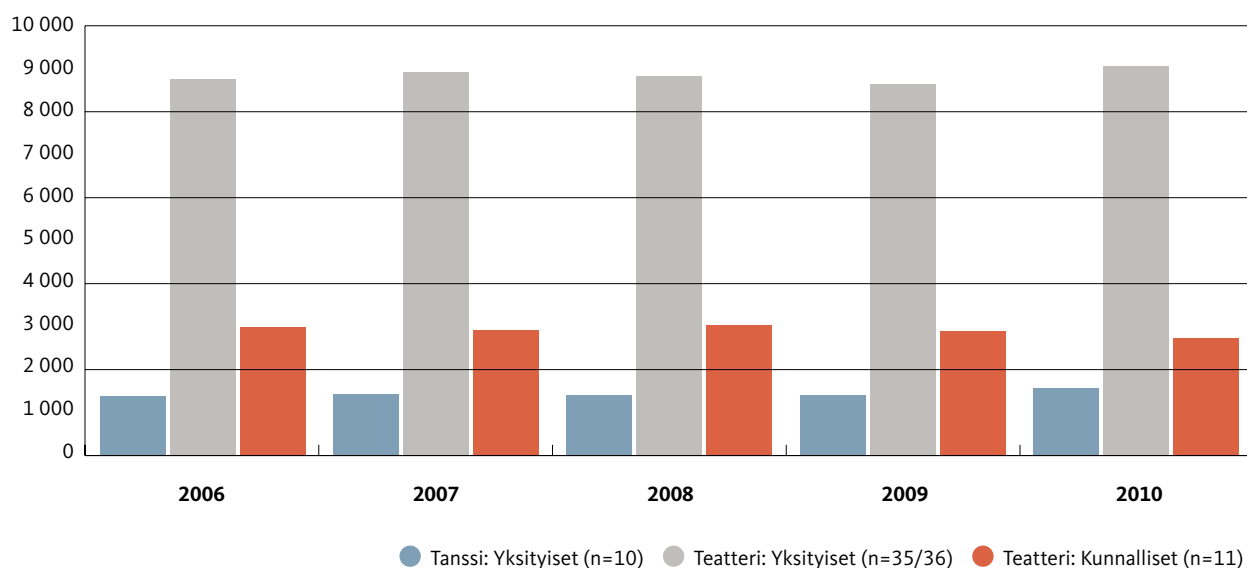
Tuotantojen määrä, joka tässä tarkoittaa tanssi- ja teatteriesitysten kokonaismäärää, kasvoi tanssiryhmissä ja -tuotantokeskuksissa tarkastelukaudella kymmenen prosenttia vajaasta 1400:sta yli 1500 esitykseen (taulukko 4.3; kuvio 4.3). Tanssin tuotantojen määrä oli noin 12 prosenttia koko tuotantomäärästä (13 284 esitystä). Yksityisten teattereiden tuotantomäärä kasvoi kaksi prosenttia ja kunnallisten teattereiden tuotantomäärä väheni seitsemän prosenttia.

Taulukko 4.3 Tanssi- ja teatteriesitysten määrä ja käynnit (1 000) esityksissä 2006–2010

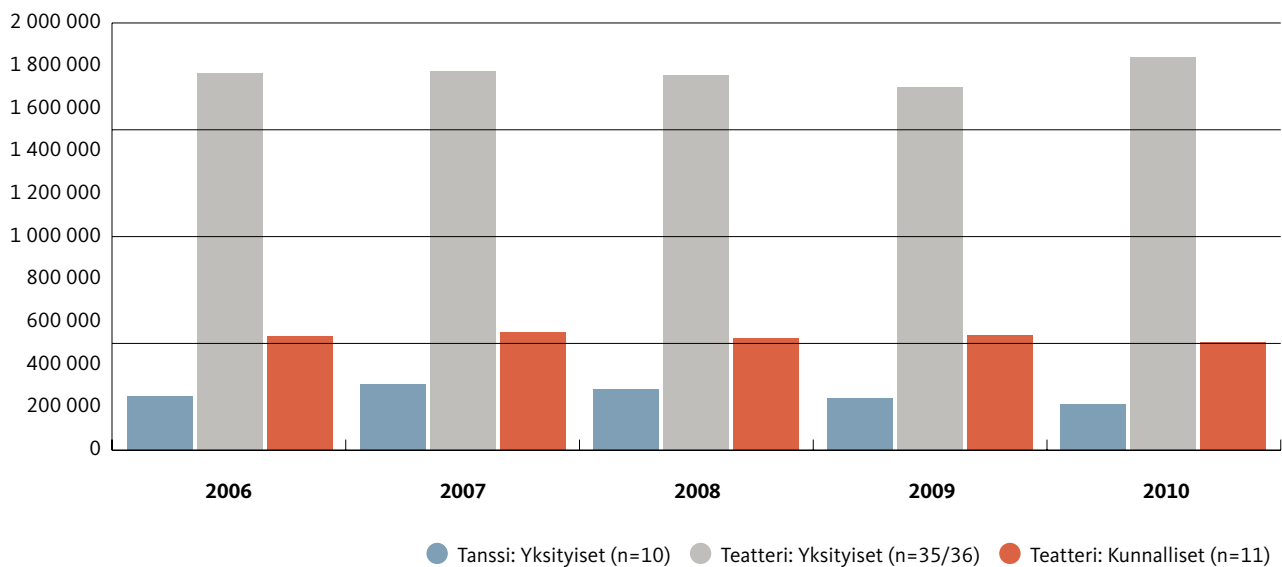
	Tuotannot					Muutos 2010 / 2007 %	Käynnit (1 000)					Muutos 2010 / 2007 %
	2006	2007	2008	2009	2010		2006	2007	2008	2009	2010	
Tanssi: Yksityiset (n=10)	1 344	1 398	1 375	1 361	1 536	10	245	301	280	234	206	-32
Teatteri: Yksityiset (n=35/36)	8 747	8 911	8 822	8 633	9 048	2	1 761	1 772	1 754	1 700	1 840	4
Teatteri: Kunnalliset (n=11)	2 964	2 895	3 012	2 856	2 700	-7	528	548	519	531	497	-9
YHTEENSÄ (N=56/57)	13 055	13 204	13 209	12 850	13 284	1	2 534	2 621	2 554	2 465	2 544	-3

Tanssiesitysten käyntien määrä pieneni 32 prosenttia, noin 300 000 käynnistä 206 000 käyntiin (taulukko 4.3; kuvio 4.4). Kokonaiskäyntimäärästä (2 544 000 käyntiä) tanssin osuus oli kahdeksan prosenttia. Vuonna 2007 yhden tanssiryhmän katukulkue-esitykset nostivat käyntimäärän poikkeuksellisen korkeaksi, mutta vuonna 2010 tämäntyyppisiä esityksiä ei ollut. Yksityisissä teattereissa käyntimäärä kasvoi neljä prosenttia ja kunnallisissa teattereissa se väheni yhdeksän prosenttia.

Kuvio 4.3 Tanssi- ja teatteriesitysten määrä 2006–2010

Kuvio 4.4 Käynnit tanssi- ja teatteriesityksissä 2006–2010

Vuonna 2010 tanssin toimijat tuottivat uusia ensi-iltoja ja kantaesityksiä jokseenkin saman verran kuin vuonna 2007; ensi-iltoja oli 63 ja kantaesityksiä nähtiin 49 (taulukko 4.4). Teattereissa ensi-iltatuotantojen määrä kasvoi yhteensä 21:llä ja kantaesitysten määrä viidellä. Tanssin kiertue-esitysten määrä Suomessa lisääntyi 11 prosenttia, mutta käynnit vähenivät noin 24 000:lla. Ulkomailla olleiden esitysten määrä väheni 26 prosenttia. Vuonna 2007 käyntimäärä ilman katukulkue-esitysten arvioitua katsojamäärää (76 000) oli 33 868, ja siihen verrattuna vuoden 2010 käyntimäärä, 30 087, oli vain noin 11 prosenttia pienempi.

Taulukko 4.4 Tanssin ja teattereiden uudet tuotannot (ensi-illat) ja kantaesitykset sekä tanssin kiertue-esitykset käyntimäärineen 2007 ja 2010

	Uudet tuotannot (ensi-illat)*			Kantaesitykset*		
	2007	2010	Muutos %	2007	2010	Muutos %
Tanssi: Yksityiset (n=10)	64	63	-2	51	49	-4
Teatteri: Yksityiset (n=35/36)	199	211	6	96	102	6
Teatteri: Kunnalliset (n=11)	87	96	10	32	31	-3
YHTEENSÄ (N=56/57)	350	370	6	179	182	2
	Kiertue-esitykset Suomessa			Kiertue-esitykset ulkomailla		
	2007	2010	Muutos %	2007	2010	Muutos %
Tanssi: Yksityiset (n=10)	471	522	11	105	78	-26
	Käynnit kiertue-esityksissä: Suomi			Käynnit kiertue-esityksissä: Ulkomaat		
	2007	2010	Muutos %	2007	2010	Muutos %
Tanssi: Yksityiset (n=10)	89 337	65 245	-27	109 868	30 087	-73

* Lähde: Teatteritilasto 2007 ja 2010

Tuottavuuden ja yksikkökustannusten muutos

Tanssin tuottavuus parani hieman vuodesta 2007 vuoteen 2010, kun tuottavuustunnusluku laskettiin tuotantojen määrän perusteella (taulukko 4.5; ks. tarkemmin tuottavuuden ja yksikkökustannusten laskemisesta Sorjonen, Ruusuvirta 2013, 59 – 62). Sekä yksityisissä että kunnallisissa teattereissa vastaava tunnusluku heikkeni. Käyntien mukaan laskettu tuottavuus heikkeni kaikissa laitosryhmissä. Yhdellä henkilötyövuodella saatiin 970 käyntiä vuonna 2007 ja 888 käyntiä vuonna 2010.

Taulukko 4.5 Tanssin ja teatterin tuottavuus, yksikkötyökustannus (euroa) ja käyntikohtaiset kulut 2007 ja 2010 (euroa)

	Tuotannot/ Henkilötyövuodet			Käynnit*/ Henkilötyövuodet			Yksikkötyökustannus			Käyntikohtaiset kulut		
	2007	2010	Muutos %	2007	2010	Muutos %	2007	2010	Muutos %	2007	2010	Muutos %
Tanssi: Yksityiset (n=10)	9,9	10,1	1	1 599	1 352	-15	2 427	2 951	22	24	34	40
Teatteri: Yksityiset (n=35/36)	5,1	4,8	-6	1 019	979	-4	6 587	7 707	17	51	60	18
Teatteri: Kunnalliset (n=11)	3,5	3,2	-8	667	598	-10	9 968	11 717	18	82	101	23
YHTEENSÄ (N=56/57)	4,9	4,6	-5	970	888	-8	6 888	7 972	16	54	66	23

* Vuoden 2007 käyntimäärää on oikaistu vähentämällä siitä katukulkue-esitysten katsojamäärä 76 000.

Yksikkötyökustannus (yhden esityksen keskimääräiset henkilöstökulut) kasvoi kaikissa laitosryhmissä noin viidenneksen (taulukko 4.5). Yhden tanssiesityksen henkilöstökustannukset olivat vuonna 2010 alle 3 000 euroa. Yksityisissä teattereissa esityksen keskimääräiset henkilöstökustannukset olivat tanssiesityksen kustannuksiin verrattuna yli kaksinkertaiset, noin 7 700 euroa, ja kunnallisissa teattereissa nelinkertaiset, noin 11 700 euroa. Käyntiä kohden kulut olivat vuonna 2010 tanssiryhmissä ja -tuotantokeskuksissa 34 euroa (kasvu 40 prosenttia), yksityisissä teattereissa 60 euroa (kasvu 18 prosenttia) ja kunnallisissa teattereissa 101 euroa (kasvu 23 prosenttia).

Yleisötyön muutokset

Yleisötyöllä tarkoitetaan erilaisia toimintatapoja, joiden tavoitteena on syventää teatterin ja yleisön välistä suhdetta: esimerkiksi katsojan kokemusta esityksestä syventävät toiminnalliset työpajat, yleisön ottaminen mukaan taiteelliseen luomisprosessiin ja erityistä tukea tarvitseville henkilöille suunnattu osallistava toiminta (Tutkivan teatterityön keskus 2010, 2). Yleisötyön muutosten erittelemiseksi vertailtiin tanssin toimijoiden vuosien 2007 ja 2010 toimintakertomusten tietoja keskenään. Erityisrahoituksella toteutettuja yleisötyötoimenpiteitä, kuten opetus- ja kulttuuriministeriön tukeman Taikalamppu-verkoston toimintaa ja ESR-hanke-toimintaa ei ole sisällytetty seuraaviin luetteloihin.

Vuoden 2007 toimintakertomuksissa yleisötyön muotoina mainittiin mm. keskustelut, tutustumistilaisuudet, teosesittelyt ja luennot esitysten ja harjoitusten yhteydessä, taiteilijatapaamiset, eri osallistujaryhmille räätälöidyt tanssityöpajat, omaan liikkumiseen, liiketietoisuuden ja kehollisen kokemuksen kehittämiseen

tähtäävät kurssit, tanssin opintopiiri tuottajaopiskelijoille, sirkustyöpajat lapsille ja vanhemmille, sirkuskoulu, sirkusleiri, senioriesitykset vanhainkodeissa ja palvelutaloissa. Kolme tanssiryhmää/-tuotantokeskusta ilmoitti yleisötyötilaisuuksien määrän (yhteensä 133 tilaisuutta) ja kaksi ilmoitti osallistujamäärän (yhteensä 5 318). Kolmessa toimintakertomuksessa ei ollut erittelyä yleisötyöstä.

Vuonna 2010 mainittiin edellisten lisäksi uusina yleisötyömuotoina mm. kulttuurikuriiritoiminta, tanssikoulu lapsille ja nuorille, työikäisille suunnattu erityistoiminta motivaation ja ilmapiirin parantamiseksi työyhteisöissä sekä ruotsinkieliset esitykset ja päiväkotityöpajat. Esimerkkinä vuorovaikutteisesta esitystilanteesta mainittakoon eräässä tanssiryhmässä toteutettu teos, jossa esitystila rakennettiin lavasteilla sadunomaiseksi ja rooliasuihin puetut lapset olivat mukana esityksessä tanssijoiden kanssa.

Edellä mainittujen kolmen tanssiryhmän/-tuotantokeskuksen yleisötyötilaisuuksien määrä yli kaksinkertaistui vuonna 2010 (yhteensä 280 tilaisuutta). Osallistujamäärä ilmoitettiin kahdessa toimintakertomuksessa ja se kasvoi kymmenen prosenttia (yhteensä 5946 osallistujaa). Vain yhdessä toimintakertomuksessa ei ollut yleisötyöstä mainintaa.

Tanssin yleisötyö oli molempina vuosina laajinta ja monipuolisinta Zodiakissa, jossa toimi vuonna 2007 osavälinäinen ja vuonna 2010 kokoaikainen yleisötyöstä vastuussa oleva työntekijä. Zodiakin yleisötyö jakautui tiedolliseen ja omakohtaiseen taidekasvatustoimintaan. Yleisötyön yhteistyökumppaneina oli mm. Teatterimuseo, Suomen valokuvataiteen museo, Helinä Rautavaaran etnografinen museo, Helsingin kulttuurikeskus (Taide tutuksi -opettajankoulutuskokonaisuus), Vantaan kulttuuripalvelut (kinesteettiset kielityöpajat maahanmuuttajaryhmille kouluissa) ja Uudenmaan taidetoimikunta, jonka kanssa Zodiak koulutti kahdeksan tanssin ammattilaista ohjaamaan hoitolaitosten henkilökuntaa tanssi- ja liikeilmaisun käyttämisessä vuorovaikutuksen välineenä vanhusten hoitotyössä.

Kansainvälisen toiminnan muutokset

Kansainvälisen toiminnan tärkeimpänä muotona olivat esiintymiset ja kiertueet ulkomailla. Määrällisesti kansainvälinen esitystoiminta väheni tarkastelukaudella. Ulkomailla olleiden esitysten määrä putosi 105:stä 78:aan (26 prosenttia) ja osallistujamäärä yli 100 000:sta noin 30 000:een (ks. taulukko 4.4). Vuonna 2007 vierailtiin 18 maassa ja vuonna 2010 13 maassa. Kaksi ryhmää ei esiintynyt ulkomailla kumpanakaan vuonna. Sitä vastoin suurin osa Tero Saarinen Companyn esiintymisistä oli ulkomailla ja ryhmällä oli myös mestarikursseja, tekniikkatyöpajoja ja koreografitoimintaa useassa eri maassa. Zodiak osallistuu vuoden 2010 toimintakertomuksen mukaan keskimäärin yhteen kansainväliseen yhteistuotantoon vuosittain normaalin toimintabudjettinsa puitteissa.

Naapurimaihin (Norja, Ruotsi, Venäjä ja Viro) suuntautuneita vierailuja oli vuonna 2007 yhteensä 13 ja vuonna 2010 kuusi. Muihin Euroopan maihin (Belgia, Englanti, Espanja, Hollanti, Italia, Ranska, Romania, Saksa, Tanska ja Tšekki) tehtiin 15 vierailua vuonna 2007 ja yhdeksän vierailua vuonna 2010. Euroopan ulkopuolisiin maihin (Japani, Kiina, Kolumbia, Meksiko, Nicaragua, Turkki ja Yhdysvallat) tehtiin kumpanakin vuonna seitsemän vierailua, joista esimerkkinä Tanssiteatteri MD:n, Tero Saarinen Companyn ja Zodiakin esitykset Shanghain EXPO 2010 -maailmannäyttelyssä.

Tero Saarinen Company ja Zodiak saivat opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuriviennin kärkihanketukea tarkastelukaudella. Tanssin toimijat saivat vierailuesityksiin muutakin erillisrahoitusta ja vierailuja toteutettiin mm. koreografien henkilökohtaisilla matka-apurahoilla, joten ulkomaan kiertue- ja muun toiminnan (mm. kansainvälisille messuille osallistuminen) muutokset eivät ole yksiselitteisesti yhteydessä valtiosuuden lisäykseen.

5 Yhteenveto ja johtopäätökset

Teatteri- ja orkesterilain (L 730/1992 vp.) perusteella valtionosuutta saavien kymmenen tanssiryhmän ja -tuotantokeskuksen valtionosuus lisääntyi vuosina 2008 – 2010 kaikkiaan 1,2 miljoonaa euroa (viisi prosenttia) valtionosuusuudistuksen seurauksena. Kaikkien valtionosuutta saavien teattereiden, orkestereiden ja museoiden valtionosuuden lisäyksen käyttöä selvittäneen ns. vos-tutkimushankkeen (ks. Sorjonen, Ruusuvirta 2013) jatkona tehtiin Tanssin Tiedotuskeskuksen toimeksiannosta tanssin erillisanalyysi, jonka tavoitteena oli tunnistaa, miten tanssiryhmät ja -tuotantokeskukset käyttivät valtionosuuden lisäyksen ja miten niiden talouden ja toiminnan muutokset erosivat teattereiden talouden ja toiminnan muutoksista. Erillisanalyysissä hyödynnettiin vos-tutkimushankkeessa kerättyjä tilinpäätöstietoja, toimintakertomuksia ja lomakekyselyjen vastauksia. (Ks. tutkimuksen rajoituksista Sorjonen, Ruusuvirta 2013, 71).

Erillisanalyysin tulosten mukaan useimpien tanssiryhmien ja -tuotantokeskusten yhteenlaskettu valtionosuuden lisäys, keskimäärin 123 900 euroa, oli pienempi kuin teattereiden lisäys, mikä johtui tanssin toimijoiden pienemmistä laskennallisista henkilötyövuosimääristä. Tästä huolimatta tanssin edustajat arvioivat lisäyksen merkityksen toiminnalleen teattereiden edustajia myönteisemmin. Tilinpäätöstietojen mukaan tanssiryhmät ja -tuotantokeskukset käyttivät pääosan valtionosuuden lisäyksestä uuden päätoimisen henkilöstön palkkaamiseen ja palkankorotuksiin. Tanssin toteutuneet henkilötyövuodet kasvoivat 11:llä ja laskennalliset henkilötyövuodet kolmella, joten toteutuneiden ja laskennallisten henkilötyövuosien välinen vaje suureni. Tanssin vuosikeskipalkka jäi 23 prosentin noususta huolimatta pienemmäksi kuin vuosikeskipalkka teattereissa. Tanssin tilavuokrat nousivat 18 prosenttia ja muut kulut 27 prosenttia.

Tanssin rahoitusrakenne muuttui tarkastelukaudella. Valtion rahoituksen osuus kasvoi kymmenen prosenttiyksikköä 50 prosenttiin ja kuntien rahoituksen osuus pieneni kolme prosenttiyksikköä 16 prosenttiin. Omien tuottojen osuus pieneni kuusi prosenttiyksikköä 28 prosenttiin ja muiden avustusten osuus, seitsemän prosenttia, pysyi ennallaan. Tanssiryhmien ja -tuotantokeskusten taloudellisen aseman paranemisesta kertoo se, että niillä oli vuoden 2010 lopussa rahaa ja saamia keskimäärin 1,5 kuukauden kuluihin, kun kolme vuotta aikaisemmin rahaa ja saamia oli vain 0,7 kuukauden kuluihin.

Tanssin johdon arvion mukaan uusien tuotanto- ja toimintatapojen kehittäminen, yhteistyön lisääminen vos-järjestelmän ulkopuolisten ammatillisten ryhmien kanssa ja teknologian hyödyntämisen lisääminen olivat huomattavimmat toiminnan muutokset vuosina 2008 – 2010. Lisäyksen tärkeimmäksi käyttökohteeksi johto arvioi tuotantojen taiteellisen laadun/sisältöjen laadun parantamisen. Tanssin tuotantomäärä kasvoi kymmenen prosenttia vuoden 2007 vajaasta 1 400 esityksestä yli 1 500 esitykseen vuonna 2010. Näin ollen tuotannon määrän mukaan laskettu tanssin tuottavuus parani hieman. Suomessa olleiden esitysten käyntimäärä pieneni kuitenkin noin kahdeksan prosenttia vuoteen 2007 verrattuna. Uusia ensi-iltoja ja kantaesityksiä tuotettiin jokseenkin saman verran. Yleisötyö näyttää lisääntyneen ja monipuolistuneen ja vuorovaikutteisia toimintamuotoja otettiin käyttöön. Ulkomailla olleiden tanssiesitysten määrä väheni, samoin kuin niihin osallistuneiden katsojien määrä.

Tanssin erillisanalyysin tulokset osoittavat, että henkilötöyvuosimäärältään pienet valtionosuusjärjestelmään kuuluvat laitokset, kuten tanssiryhmät ja -tuotantokeskukset, joilla ei ole ylläpidettävänä raskasta infrastruktuuria, käyttävät taloudelliset lisäresurssit henkilöstöön ja tuotantojen lisäämiseen. Taiteelliseen työhön panostamalla ne pystyvät parantamaan laatua, mikä pitkällä aikavälillä johtaa yleensä maineen ja yleisömäärän kasvuun. Vaikka valtionosuuden lisäykset tanssin toimijoille olivat suhteellisen pienet – 58 prosenttia teattereista sai suuremman lisäyksen – tanssin johto piti lisäystä merkitykseltään hyvin olennaisena ja koki sen vaikutukset myönteisemmin kuin teattereiden johto. Teattereissa valtionosuuden lisäyksellä katettiin muita kuluja, kuten vuokria, suhteellisesti enemmän kuin henkilöstökuluja. Välttämättömät panostukset infrastruktuuriin parantavat laatua välillisemmin kuin panostus henkilöstöön.

Tanssin yleisötyössä yleistävä vuorovaikutteisuus tuo uuden ulottuvuuden toimintaan. Se edellyttää kuitenkin yleisötyöhön erikoistuvaa henkilöstöä. Jo osa-aikaisena yleisötyöhön keskittyvän työntekijän panos näytti rikastuttavan toimintatapoja. Kielirajat ylittävänä, universaalina taidemuotona tanssilla on erinomaiset mahdollisuudet kansainvälistymiseen. Jos tanssin toimijat haluavat kansainvälistyä aidosti, toiminnan painopiste kannattaa siirtää määrätietoisesti ja tavoitteellisesti kansainvälisen toiminnan kehittämiseen ja kansainväliseen verkottumiseen.

Lähteet

L 730/1992 vp. Teatteri- ja orkesterilaki.

Opetushallitus. 2007, 2010. Kustannussovellus. Kulttuuri- ja taidelaitokset. Raportti K22G6YQL [verkkajulkaisu]. Helsinki: Opetushallitus [tulostettu 4.8.2011 ja 20.10.2011].

Opetusministeriö. 2009. Museoiden, teattereiden ja orkestereiden valtionosuusuudistus 2008 – 2010 Loppuraportti. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2009:19. Opetusministeriö, Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto.

Sorjonen Hilppa, Minna Ruusuvirta. 2013. Teattereiden, orkestereiden ja museoiden valtionosuusuudistus 2008 – 2010: vaikutus laitosten talouteen ja toimintaan. Cuporen verkkajulkaisuja 18.

Teatteritilasto. 2007, 2010. TINFO Teatterin tiedotuskeskus.

Tilastokeskus. 2011. Suomen tilastollinen vuosikirja 2011. Helsinki: Tilastokeskus.

Tutkivan teatterityön keskus. 2010. Yleisö ja teatteri uuteen suhteeseen. YLÖS – Ammattiteattereiden yleisötyön kehittäminen -hankkeen loppujulkaisu [verkkajulkaisu]. Tampere: Tampereen yliopisto [tulostettu 15.11.2013].

Liite

vos-järjestelmään vuonna 2010 kuuluneet tanssiryhmät ja -tuotantokeskukset

Nimi	Ylläpitäjä	Perustettu	Hyväksytty VOS-järjestelmään	Kotipaikka*	Tot. henkilötöyvuodet**	Lask. henkilötöyvuodet**
Aurinkobaletti	Aurinkobaletin Kannatusyhdistys ry	1981	1993	Turku	14	13
Jojo - Oulun Tanssin Keskus	Jojo - Oulun Tanssin Keskus ry	1998	1999	Oulu	7	6
Rimpparemmi	Lapin kansantanssiyhtye Rimpparemmi ry	1974	2000	Rovaniemi	15	12
Tanssiteatteri ERI	Tanssiteatteri ERI:n kannatusyhdistys ry	1989	1993	Turku	12	13
Tanssiteatteri Hurjaruuth	Tanssiteatteri Hurjaruuthin kannatus ry	1981	1993	Helsinki	23	20
Tanssiteatteri MD	Tanssiteatteri Mobita/Danscon kannatusyhdistys ry	1997	1993	Tampere	14	12
Tanssiteatteri Minimi	Tanssiteatteri Minimien kannatusyhdistys ry	1988	1993	Kuopio	11	10
Tanssiteatteri Raatikko	Tanssiteatteri Raatikon kannatus ry	1972	1993	Vantaa	14	12
Tero Saarinen Company	Into Liikkeessä ry	1995	2004	Helsinki	18	15
Zodiak - Uuden tanssin keskus, Tanssin aluekeskus Helsinki	Zodiak Presents ry	1987	1994	Helsinki	25	15
YHTEENSÄ					152	128

* Ylläpitäjän toimintakertomus 2010

** Opetushallitus 2010

vos-järjestelmään vuonna 2010 kuuluneet yksityiset ja kunnalliset teatterit

Yksityiset teatterit	Ylläpitäjä
Ahaa Teatteri	Ahaa Teatterin Kannatus ry
Espoon Kaupunginteatteri	Espoon Kaupunginteatterisäätiö
Helsingin Kaupunginteatteri	Helsingin teatterisäätiö
Hämeenlinnan Teatteri	Hämeenlinnan Kaupungin Teatteri Oy
Joensuun Kaupunginteatteri - Pohjois-Karjalan Alueteatteri	Pohjois-Karjalan Teatteriyhdistys ry
Kokkolan kaupunginteatteri	Kokkolan kaupunginteatterin kannatusyhdistys ry
Komediaateatteri Arena	Suomen Komediaateatteri Oy
KOM-teatteri	KOM-teatterin Kannatus ry
Kotkan Kaupunginteatteri	Kotkan Kaupunginteatteri Oy
Kouvolan Teatteri	Kouvolan Teatteri Oy
Linnateatteri	Linnateatteri yhdistys ry
Mikkelin Teatteri	Mikkelin Teatterin Kannatusyhdistys ry
Nukketeatteri Sampo	Nukketeatteri Sampo Kannatusyhdistys ry
Porin Teatteri	Porin Teatterisäätiö
Q-teatteri	Q-teatteri ry
Rauman Kaupunginteatteri	Rauman Kaupunginteatterin kannatusyhdistys ry

Riihimäen Teatteri	Riihimäen Teatterisäätiö
Rovaniemen Teatteri - Lapin Alueteatteri	Lapin Alueteatteriyhdistys ry
Ryhmäteatteri	Ryhmäteatterin kannatus ry
Savonlinnan Teatteri	Savonlinnan Seudun Teatteriyhdistys ry
Seinäjoen Kaupunginteatteri	Seinäjoen Kaupunginteatteri Oy
Svenska Teatern	Garantiföreningen för Svenska Teatern rf
Tampereen Komediateatteri	Tampereen Komediateatteri säätiö
Tampereen Teatteri	Tampereen Teatteri Oy
Tampereen Työväen Teatteri	Tampereen Työväen Teatteri Oy
Teatteri 2000	Teatteri 2000:n kannatusyhdistys ry
Teatteri Eurooppa Neljä	Eurooppa Neljä Teatterin kannatus ry
Teatteri Hevosenkä	Teatteri Hevosenkengän Kannatusyhdistys ry
Teatteri Jurkka	Huoneteatteri Jurkan kannatusyhdistys ry
Teatteri Mukamas	Teatteri Mukamaksen kannatusyhdistys ry
Teatteri Rollo	Teatteri Rollon Kannatus ry
Teatteri Vantaa	Teatteri Vantaan Kannatusyhdistys ry
Teatteri Viirus	Viirus rf
Unga Teatern	Skolteaterföreningen rf
Varkauden Teatteri	Varkauden Teatterin Kannatusyhdistys ry
Åbo Svenska Teater	Åbo Svenska Teaterförening rf

Kunnalliset teatterit	Ylläpitäjä
Jyväskylän kaupunginteatteri	Jyväskylän kaupunki
Kajaanin Kaupunginteatteri - Oulun läänin alueteatteri	Kajaanin Kaupunginteatteri - Oulun läänin alueteatteri -liikelaitos
Kemin kaupunginteatteri	Kemin kaupunki
Kuopion kaupunginteatteri	Kuopion kaupunki
Lahden kaupunginteatteri	Lahden kaupunki
Lappeenrannan kaupunginteatteri	Lappeenrannan kaupunki
Oulun kaupunginteatteri	Oulun kaupunki
Teatteri Imatra	Imatran kaupunki
Turun Kaupunginteatteri	Turun kaupunki
Vaasan Kaupunginteatteri	Vaasan kaupunki
Wasa Teater - Österbottens regionteater	Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur

